

Zapírajte vrata!

Šaloigra v jednom dejanji.

~~~~~
Italijanski spisal

G. P. Cesenate,

preložil

V. E.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnila „Národna tiskarna“.

1881.

O S O B E :

Paterniano Panciutelli.

Stanislav.

Virginija, njega hči.

Pavel, nje soprog.

Dejanje se vrši v necem mesti, kjer koli si bodi.

Préprosta sôba brez vsakoršnega lišpa z dvema stranskima vhodoma. Skozi desna vrata se pride v manjšo sôbico, brez vsacega posebnega izhoda; vrata na levici pak so vhodna. V ozadji je sôba z zagrinjalom pregrajêna, ter je tam postelja za jedno osobo. Na desnej strani pregrade je sesèk (omara), na levici peč. Spredaj na desníci stoji miza z raznim perílom, na lévej prtén plašč, ter druga obleka. Stoli itd.

Prvi prizor.

Paterniano (sedèč pri mizi si krpa nogovico). Da me kakšen čemerén pametník vidi, s čim se zdaj zabavam, izvestno bi se mi nagajívo posmehoval — Nu, in jaz bi mu tudi kar nič ne branil, nego bi, ne ozirajóč se na svojega ne-ljubega mi gosta, dalje krpal. Šestínpetdeset let imam, a čvrst in trden sem kakor malokater mladeníč v dvajsetih — in zakaj to? Zató, ker nisem bil nigdar takó brezumen, da bi bil stvoril, kar so drugi. Nekateri tovariši so mi prigovarjali, oženi se, toda, odločno sem se branil, rekóč: gospôda, tega ne stvorím! Ženskih nehčem imeti

vedno za petami; nadležnih páglovcev si tudi ne želim, niti me je volja, da bi me v zakoni vsak dan bolela glava. Vpraševali so me tudi ljudje: zakaj takó samotárite? Čemú opravljate vse sami? Vzemite si vsaj deklo, so mi na úho šepetali nekateri; a jaz sem stanovito odgovarjal: to je mnogo slabše, nego li, da se oženim, kajti takšne postrežnice so skôro hujše od najstrupovitejših žen — in še misliti nisem htél o takšnih cigankah! In kdo je zdaj srečnejši od mene? Sam, sam samcat bivam, nihče me ne nadleguje. Prijateljev nimam, sorodnikov sicer imam nekoliko, toda ne poznam jih, ter tudi nehčem o njih ničesar vedeti. Pred štirimi tedni sem dobil od nekoga pismo, toda čítal nisem, kaj je bilo pisano, nego sem list kar vrnil pismonoši, da ga je poslal nazaj. Res pravijo ljudjé, da sem sebičnež, skopuh — toda, naj govoré, kar se jim ljubi, jaz pak tudi stvorim in živím, kar in kakor se zdi meni samemu. Moje želje in potrebe so v istini zeló neznatne: jém, pijem, spím — za drugo se ne brigam. Imovit sem dovolj, da se mi ni treba nikomur klanjati. Neprijetnostij in preglávica, kar drugim ljudem beli glavé, lahko rečem, da niti ne poznam. Najsitnejše mi je, kadar imam s kom kaj govoriti. Zatorej pak tudi redko hodim od doma, razven časih zjutraj, da si nakupim po-

trebnih jedíj. Sèm k meni nij žive duše, in če bi se kdo predrznil kaliti mi hišni mir, vzprijel bi ga uže toli osorno, da bi drugič precèj pomišljal, predno bi se genil črez moj prag. Oj, in če takó živim, nadejem se, da učakam najmanj še toliko let, kolikor sem jih uže.

Virginija (od znotraj). Je li dovoljeno?

Paterniano. Joj meni siromaku! Zdaj sem bil pak zabil zapreti vrata. (Osorno zakriči:) Hodite z Bogom, jaz vam nimam ničesar dati! (Vstane.) Prvič, kar živím, sem bil takó zanikaren, da nisem zaklenil vrât; takoj jih zapahnem. (V tem vstopi Virginija.)

Drugi prizor.

Paterniano in Virginija.

Virginija. Ste li samí?

Paterniano. Česa hočete?

Virginija. Zaprite duri, da naju kdo ne iznenadeje.

Paterniano. To je?

Virginija. Dakle jih zaprem jaz. (Zaprè vrata.) Kdor hoče priti, prtrkaj!

Paterniano. Istina, toda —

Virginija. (Primakne dva stola.) Izvolite sésti.

Paterniano. Hvalo vam, sedél sem dovolj. (Záse.) Kdo li je ta ženska?

Virginija. Tudi jaz sem sicer sedéla, vender se mi od strahú šibiti nogi, ker se bojim, da bi me ne zasačili.

Paterniano (Záse). Kaj bi li rada?

Virginija. Ej, sédite, ne motite se zaradi mene, bodite kar domač, kakor da me nij.

Paterniano. O, jaz se ne oziram na nikogar.

Virginija. Vrlo dobro, in kar se tiče mene —

Paterniano. Kar se tiče vas, reči vam imam brez ovinkov, da nisem rad v drúščini —

Virginija. Umejem — (Sladkó nasmiha-joča se.) Ali tudi ne v ženskej drúščini? —

Paterniano. To še najmanj, ta je najslabša!

Virginija. Kakó ste ljubeznívi, gospod Paterniano!

Paterniano. (Záse.) Znano jej je moje imé? (Glasnó.) Smem li znati, česa želíte?

Virginija. (Vzdihne.) Oh!

Paterniano. Kaj je bilo to? — (Záse.) Razumel sem. (Glasnó.) Gospá, ako vam drago,

kar idite; vi ste se najbrž zmotili in zašli v napačno nadstropje; jaz ne morem biti človek, katerega iščete.

Virginija. Nikakor! Jaz iščem prav vas, gospod Paterniano Panciutelli.

Paterniano. Povedite mi dakle, česa bi radi?

Virginija. (Kakor zgoraj.) Oh!

Paterniano. Ali zopet pričenjate? Upam, da^{cu} me ne nameravate tirati takó daleč, ka bi vas moral pehniti preko svojega praga?

Virginija. Vi?

Paterniano. Jaz.

Virginija. Kaj takšnega storiti vam nij možno, ako si prav tolmačim vaše ljubeznívo lice.

Paterniano. Motite se, ako mislite, da sem ljubezniv, nasprotno imate pred soboj sila neprijaznega človeka,

Virginija. Se vé, to trdite vi, ali jaz vam ne vérujem; vi ste namreč baš prav ljubezniv, velikodúšen —

Paterniano. Ni vinarja ne dobodete iz mojih rók, če me živega na méh oderete, ne! —

Virginija. Tega ne vérujem. Na vašem lici čitam, da ste človek ljubezniv, občutljiv —

Paterniano. Moje lice vam kaj tacega ne more razkrivati, in ako bi to res bilo, htel bi takoj povzdigniti obrvi in trepalnici, da bi je preménil. Toda, pustiva to — idite!

Virginija. Menda me vender še niste izpoznali?

Paterniano. To, mislim, nij baš posebno težko.

Virginija. Gospod, kaj menite, da sem? Jaz sem poštena ženska.

Paterniano. Prav, prav, kakor vam drago.

Virginija. Jaz sem hči obče spoštovanega častnika.

Paterniano. (Ironično.) Kakšnega polkovnika, ali generala, ka-li?

Virginija. Ne, gospod, moj oča je kapitan Bombetti.

Paterniano. Ne poznam ga, a je tudi takó dobro.

Virginija. Stanujemo v tretjem nadstropji baš v tej hiši.

Paterniano. Oh! (Záse.) To mi je kaj malo mari! (Glasnó.) Dakle?

Virginija. Dakle, dragi moj gospod Paterniano. (Prime ga za róko, ali on jo brž izmakne.) Prišla sem vam povedat svojo zgodbo.

Paterniano. Brezkončno se vam zahvaljujem o tem, toda uvérjeni bodite, da nikakor nisem radoveden, slišati je, bodi si uže kakoršna koli.

Virginija. Gospod, znam, vi me bodete slušali, drage volje slušali.

Paterniano. Ne, jaz vas ne slušam, po nikaki ceni ne!

Virginija. Uže sámo vaše ljubeznívo lice mi pravi, da me bodete slušali.

Paterniano. (Záse.) Zopet mi očita to moje ljubeznívo lice. (Glasnó.) Gospá, idite vèn!

Virginija. Prej ne grem odtod, dôkler me niste poslušali, dôkler vas ne omehčam, pripovedujoča vam svoje skrbí, in dôkler vas moja nesreča ne gane do solzâ.

Paterniano. (Záse.) Od te ženske se je uže poslovila vsa pamet. Naj zatorej poskusim, kaj opravim z lepo! (Glasnó.) Čujte, gospá — gospá!

Virginija. — Virginija. Slušati hčem vaših ukazov.

Paterniano. Hvalo! Dakle, gospá Virginija, dejál sem, da bi šli odonod; ne sicer zató, kakor bi mi vaša družba ne bila po všeči, nego ker pričakujem obiskovalcev, in potem, če vas najdejo ti samó z menoj — sicer me po-

znajo, da nisem nobeden izmej tistih — oj, kaj tacega bi mi ne bilo možno pretrpeti!

Virginija. Niti meni ne.

Paterniano. To se umeje. Vender, obrekovalcev in hudobnih jezikov je povsodi toliko — in —

Virginija. Res je! In potem gorjé, ako me zasači pri vas moj oča; njemu nij upati, da naju obeh ne bi spravil na óni svet —

Paterniano. Oh, vôle! Vidite dakle, ne postavljajte me v takšno nevarnost! (Záse.) Joj meni, da tukaj blizu nobenega policaja ni dobiti!

Virginija. Kar se tega tiče, sva lehkó dosta brez skrbíj. Mojega očeta zdaj nij domá, ter se vrne stoprav pozno, zaradi njega zatorej slobodno lahko kramoljáva.

Paterniano. Verjemite mi, gospá Evgenija —

Virginija. — Virginija, ako smem popraviti.

Paterniano. Dobro, toda bodite uvérjeni, gospá Virginija, jaz nisem čisto nič radoveden slišati vašega pripovedovanja. — In potem vam še jedenkrat omenjam, da pričakujem ljudíj, kateri so mi obljubili obiskati me; dostojnost, dobro ime, oj! —

Virginija. (Ognjevito.) Zgôdi se, kar koli; naj hudobneži govoré, kar jim drago. In če tudi moj oča pride in naji oba umorí, kaj to mene briga?

Paterniano. A mene briga vsekako dovolj!

Virginija. V sili in stiski sem, zatorej treba, da govorím z vami.

Paterniano. (Záse.) Da je blizu kakšen policaj, govoril bi jaz!

Virginija. Čujte me, brž vam vse povem. (Séde.)

Paterniano. (Záse.) Naj jej žrtvujem nekoliko hipov, samó, da se je pôtler iznebim. (Glasnó.) Dobro, ker mi uže takó po sili in odločno hočete pripovedovati ono, za kar se niti najmanj ne zanímam, ker ste takó trmasti, ker — (záse:) zlodej sam je hotel, da sem pustil vrata odprta — (glasnó) — govorite, toda brzo!

Virginija. Oj, resnično, nisem se pre-arila, sodeča vaš značaj po vašem lici.

Paterniano. Prav, prav! A zdaj mi razkrijte svojo zanimivo zgodbo.

Virginija. Sédite.

Paterniano. Nij treba, imam še zdravi in trdni nogi.

Virginija. Ali jaz zahtevam izrečno, da sédete.

Paterniano. (Záse.) Zahteva? Aha! (Séde.) Evo me, zdaj sedím. Dakle govorite!

Virginija. Pred soboj imate nesrečnico.

Paterniano. Dobro.

Virginija. Zaničevano siroto.

Paterniano. Dobro.

Virginija. Obupno žensko.

Paterniano. Dobro.

Virginija. Kaj?

Paterniano. Govoríte!

Virginija. Jedva ugledavši luč svetá, sem bila sirota, kajti izgubila sem najslajšo, najdražjo in najljubeznivejšo mater svojo.

Paterniano. (Záse.) Časa in prilike je imela dovolj, pripovedovati mi, da je bila ljubezníva.

Virginija. Ste li jo vi poznali?

Paterniano. Ne, nikakor ne.

Virginija. Kakó bi ne bili poznali Marije, Angele, Lukrecije Cascalacasa?

Paterniano. Strela me ubíj, da ne! (Záse.) Potrpežljivost, pomози mi!

Virginija. Pripovedati vam hčem, kakó se je pričel nje rod Cascalacasa.

Paterniano. Smilujte se mojih ušés!

Virginija. Bilo bi tudi predolgo; raztolmačim vam dakle to v kakšen drug dan.

Paterniano. Dobro, v kakšen drug dan. (Záse.) Glej, da otideš, in ako te sam vrag ne prinese zopet, mi nigdar več ne prideš preko mojega praga v mojo sôbo.

Virginija. Kakor znate, ostala sem sirota brez matere. Ker je bil oča moj v vojski, me je vzgajala teta, najsitnejša in najnatančnejša ženska na sveti. Mislite si, ko sem bila še dete, mi nij dovoljevala, igrati se „slepe miši,“ niti nisem smela udeleževati se drugih otroških zabav; to je strašna brezobzirnost in neusmiljenost. Teta je še celó godrnjala, ako me je videla — ne čudite se! — ko sem péstovala svojo púnčko, katero sem si, samevajoča, naredila sama iz záplat, da bi se ž njo nekoliko zabavala.

Paterniano. Res, strašne stvari! (Záse.) Uže ne morem več prebiti!

Virginija. Ko sem vzrastla, nisem nigdar smela iti iz doma, razven vsacih osem dníj po jedenkrat, in še to le za rana zjutraj, sicer me je teta vedno zapírala v sôbici, imajočej jedino okno na dvorišče. Vprašam vas, kaj bi vi bili učinili na mojem mesti, da ste kakor ujetnik vedno zaprt v zaduhlej sôbici?

Paterniano. Jaz bi v istini bil prav srečen, kajti baš takšen je način mojega življenja.

Virginija. Odklé? Ste li morebiti už od osemnajstega leta vedno samotár?

Paterniano. Ne spominam se, koliko sem imel let tedaj, ko sem pričel samotáriti.

Virginija. Domislite se, a potem mi odgovorite — Kaj bi vi stvorili v tacem slučaji?

Paterniano. Ne vem —

Virginija. A vender?

Paterniano. (Záse.) Ej, gledi nadležnice! (Glasnó.) Mnogo stvarij se stvari kar takó samó o sebi, kadar je čas zánje, in o téh se drugače ne dá določati ničesar, razven o pravej dôbi, zatoorej zdaj ne morem odgovarjati na to vaše vprašanje.

Virginija. Dobro. Vzemimo primer: človek se zaljubi; in bašti jaz sem se neizrečno zaljubila.

Paterniano. Morebiti v podobe, naslikane po stenah?

Virginija. (Ognjevito.) Je li moj Pavel slikana podoba? Gospod, vi ste nepravičnik!

Paterniano. Oh! Ta govóri o necem Pavli?

Virginija. Najljubeznivejšem, najprisrčnejšem človeki na sveti: stavim, da, ako bi ga videli, takoj se zaljubite vánj!

Paterniano. Skušati hčem, da se ne vidi.

Virginija. Dakle, moj Pavel je stanoval mojej ječi nasproti. Začenjala sva se pozdravljati, potem dajati si znamenja, takó, takó (riše s prsti črke po vzduhi), in nij trajalo dolgo, da sva si tem načinom priobčevala najslajših srčnih skrivnostij, najdražestnejših — ali vas moje pripovedovanje še ni genilo?

Paterniano. (Ironično.) Res, zeló, zeló me je genilo.

Virginija. V takšnih razmerah naji je iznenadila ostra zima, katera nama je, brzo nastopivša, sè svojim dolgotrajnim mrazom branila, da se nama nij bilo dalje móči pogovarjati s tacimi vidnimi znamenji. Pavel mi je sicer vedno pisal in pošiljal najnežnejša pisemca, toda s temi nisem bila posebno zadovoljna. V tej zadregi sklene Pavel obiskati me osobno, in ko odobrim njegov méni v presojo izročéni predlog, prišel je nekoč po lestvici skozi okno v moje bivališče. Kaj ne, tak sestanek je bil kaj vreden?

Paterniano. (Kakor zgorej.) O prekrasen! Občudovanja vreden!

Virginija. Ne morem vam povedati, kakó sem bila vesela in zadovoljna, ko sva se videla z njim, ter si mogla gledati drug drugemu v óči: ako bi vi bili v takšnem položaji, vedeli bi —

Paterniano. Jaz ne vem ničesar. Bog me obvaruj jednacih budalostij!

Virginija. Vaše lice govori baš nasprotno od vaših ust.

Paterniano. (Záse.) Uže zopet začjenja z mojim licem.

Virginija. Nadaljujoč svoje pripovedovanje —

Paterniano. (Mej zobmí.) Ugodno pripovedovanje!

Virginija. Imam vam omenjati, da so ti presrečni časi trajali le nekoliko tednov. Ko je bil namreč moj Pavel necega dné pri meni, odpró se kar najedenkrat vrata moje sôbice in vánjo stopi zapovedovalno — ne strašite se!

Paterniano. Oj!

Virginija. Moja teta!

Paterniano. Oh!

Virginija. Ugledavši jo sem malo ne kar zblaznela, a moj Pavel je bil ves zmešan. Teta je v svojej popolnej divjosti, v katerej se posebno odlikuje — toda, vi mi bledíte?

Paterniano. (Ironično.) Od samega strahu in od — (záse) jeze.

Virginija. Teta dakle skoči náme in mi dá gorko zaušnico.

Paterniano. Dobro.

Virginija. Zdajci zavpije Pavel: stoj, grozovitnica! in hoče planiti nánjo. Bodi miren, zakričim jaz, in se nezavéstna zgrúzim njemu v naročje.

Paterniano. (Kakor zgoraj.) Krasna podoba!

Virginija. Starka je potem pobegnila, a naji je v sôbici pustila zaklenena.

Paterniano. (Kakor zgoraj.) Pametna opreznost!

Virginija. Nij še minula ura, ko se teta vrne k nama. Ž njo so prišli tudi beležnik in dve priči. Teta je odločno zahtevala, da se še tisti večer praznuje naji poroka, in takó isto je bilo.

Paterniano. (Vstanši.) Oj, kakó ste pridni, marljivi!

Virginija. Kam greste?

Paterniano. Nu, zdaj ste zvršili svojo pripoved, zatoorej vam grem odpret vrata.

Virginija. Zvršila? To, kar sem vam pri-povedovala zdaj, nij nikakor v primeri s tem, kar imate še čuti. Sédite.

Paterniano. (Záse.) Joj meni bédniku! Skôraj boljše bi bilo imeti mrzlico, nego li zabiti zapreti sôbina vrata!

Virginija. Ne bodem vam pravila, kakó srečna in zadovoljna sem bila v svojem zakoni, v katerem sem za leto dníj postala mati.

Paterniano. Veselí me.

Virginija. Res, mati sem vrlo krasnemu dečku. Mislite si, tekár štiri mesece ima in uže pričenja govoriti „pa“, „ma“, in potem tudi uže z ročicama maha takó (pokaže sè svojima rokama kakó.) Oj, dragi moj Leonček!

Paterniano. (Záse.) Uže me je začelo šči-pati po trebuhu!

Virginija. (Naglo vstane in se z rokó udari po čeli.) Oh!

Paterniano. (Prestrašen vstane.) Kaj je? (Záse.) Nij dvojiti, ta ženska je blazna.

Virginija. Dragi moj Paterniano — (ga hče prijeti za rokó).

Paterniano. Bodite mirni z rokama! (Záse.) Bláznici imajo časih še posebno hude muhe.

Virginija. Pri svojem Pavli pestujóč svojega Leončka, bi ne bila mogla verjeti, da je

kakšna ženska srečnejša od mene. Toda, kar na hip je izginula vsa blaženost, in obiskala sta me strah in jok! Moj oča, o katerem uže tri leta nismo čuli ničesar, ne vedóci niti kje živí in kakó, ali boljše, o katerem nismo znali, je li še živ ali ne, iznenadeje nas jednoč sè svojim pismom, katero nas je osupnilo kakor strela iz jasnega.

Paterniano. Res, lepa otroška ljubezen!

Virginija. V tem pismi nam je naznanil svojo vrnitev, dostavljajóč, naj se pripravim na možitev z nekim Trtulijanom, sinom jednega njega tovarišev. Svojemu listu na konec je pridejal opomnjo, v katerej mi celó grozi sè smrtjo, ako bi se ustavljala njega volji in povelju.

Paterniano. (Záse.) Kakó nežen oča!

Virginija. Ta očetov ukrèp nas je zbegal vse, da nismo znali, kaj nam je stvoriti; mislili smo priti vas vprašat za svèt.

Paterniano. Mene?

Virginija. Res, toda čas nam je prekratek in zatorej smo ukreníli samí.

Paterniano. To je bilo modro, kajti jaz nisem človek, da bi drugim kaj svétoval.

Virginija. Ukreníli smo dakle, da nas Pavel ostavi, ter da Leončka vzame dójka. Kdo bi vam popisal mojo obupnost, ko je prišel čas ločítve! Da ste vi imeli sinove, gospod —

Paterniano. Nigdar in nikoli; da se nisem ženil, čast bodi Bogú!

Virginija. In vender, vaše lice mi govori popolnem nasprotno.

Paterniano. Kaj se mi vse čita na lici!

Virginija. Moj oča je, ne vem zaradi česa, za zdaj odložil mojo možnost s Trtulijanom, in zatorej se niti ne bode mogla nigdar obistiniti. A kdo bode imel srčnost razkriti mu, da sem uže omožena? —

Paterniano. (Záse.) Zdaj pak čaka, da bi jej odgovoril jaz. Morebiti res misli, da sem želján takšne službe?

Virginija. Dovolj o tem! Bodemo uže videli, kakó in kaj še pride. Za zdaj sem po vse kaj družega prišla tú sem. Gospod, da ste vi imeli sinov —

Paterniano. Nigdar, ako vam pravim, da ne!

Virginija. Dobro, pustiva to! Ako ste dobrosrčen človek, kakor vam uže čitam na lici —

Paterniano. Res, res, moje lice!

Virginija. Oj, da znate kakó težkó je človeku živeti ločenemu od svoje krvi! Dva meseca sta uže minula, odkar nisem videla svojega Leončka! Jaz si uže domišljam, koli lepši, dražji

in ljubeznivejši je vzrastel tačas. Včeraj, ko mi nij bilo možno še dalje krotiti svoje strasti, da bi ga ne videla, naznanila sem svojemu Pavlu, ka hčem na vsak način objeti Leončka. Odgovori mi, naj mu povem primeren kraj, da ga mi dovêde tija. Kam? — jamem razmišljati — mislim in premišljujem, ali vse se mi je videlo nemogoče; malo, da nisem uže obupala, kar mi šine v glavo predobra misel. Brez vsacega obotavljanja pišem svojemu Pavlu, naj mojega zlattega sinčka malo pred póludnem privêde tú-sem k vam.

Paterniano. K meni? — K meni! — K meni!!!

Virginija. Zdajci se bodem poslovila od vas, toda o določenem časi so vrnem, da morem potem uživati najslajših hipov, katere je môči užiti jedino materi, iz vsega srca ljubečej svoje dolgo pogrešano dete.

Paterniano. Opozorujem vas in svarim, da mi ne pošiljate svojega otroka. Jaz ga nehčem.

Virginija. Mojega Leončka se vi brinite?

Paterniano. Meni je vse jedno, ali Leonček ali medvedček, jaz nehčem o nobednem nič vedeti.

Virginija. Ej, vi se šalite?

Paterniano. Nikakor, to je moja resna volja.

Virginija. Ne, ne, vi se šalite, saj poznam na vašem lici, da niti pričakati ne morete tistega hipa, ko vzprejmete v svoje naročje to ljubeznivo malo bitje. Samó nekoliko potrpite.

Paterniano. (Razsrjen.) Gospá, ni za ves svet ne —

Virginija. Kaj?

Paterniano. Da bi jaz — da vi — (Záse.) Uže kar ne vem, kaj vraga govorím. Ves besen sem! Da bi le ona odšla, potem takoj zaklenem vrata, in ne bojim se, da bi se mi v sôbo mojo zmuzal gospod Leonček skozi zaprto ključanico.

Virginija. Nehčem se tukaj muditi še dlje. Samó priporočam vam, da, kadar dospè sem, ne dajte mu, da bi jokal; pripravite mu zatorej kakšno igračico. Oh, gospod, če bi potem bili še toli prijaznivi, da bi ga več ne pustili iz svojega stanovanja, nego bi ga obdržali pri sebi! Kaj rada bi potem odredila, da dobodete v družbo tudi še mojega Leončka dójko. Na zdravje, preljubeznívi gospod Paterniano! (Otide.)

Paterniano. Oh, oh, oh! Človeku se še celó mora posiliti sméh; dójko mi hoče poslati, da bi bila pri meni? Ha, ha, ha! V kakšno

méšanico bi me pač rada spravila ta gospá! — Kaj neki namerava učiniti z menoj? — In óna dolgotrajna pripóved — ej, ej, ej — neki Pavel, neki Leonček — gospá je najbrž jedna izmej tistih, dà, izmej tistih — Nu, in še zdaj puščam vrata odprta. Saj pravim, ta sitnica sè svojim vekovečnim kramoljánjem me je vsega premotila. Naj brž zaklenem! (Napoti se proti durim, kàr naglo v sôbo stopi Stanislav.)

Tretji prizor.

Stanislav in prejšnji.

Stanislav. Vi, človeče!

Paterniano. Moškega spôla.

Stanislav. Nekaj vas imam vprašati.

Paterniano. Kdo ste?

Stanislav. Stanislav Bombetti, razkapitan šestega bombardêrskega polka!—

Paterniano. Oča prejšnje!

Stanislav. Moj príimek je: Grozovítnik.

Paterniano. Česa želite od mène?

Stanislav. Jaz o néčem sumnjam —

Paterniano. O čem neki?

Stanislav. Ne sezajte mi v besedo, vražja duša!

Paterniano. Govoríte dakle!

Stanislav. Stópiva korak nazaj.

Paterniano. Spravite se mi odtod, kajti jaz —

Stanislav. Tiho, za mojih topov!

Paterniano. (Záse.) Ta mora biti pač lep original.

Stanislav. Veste li, zakaj so me v vojski nazivali Grozovítnikom?

Paterniano. Ne vem, nikakor ne.

Stanislav. Povem vam zatorej, in po tem se ravnajte tudi vi. Imel sem sedemnajst dvo-bojev; izmej mojih nasprotnikov jih je mrtvih jed-najst, a druge vse sem smrtno ranil. Tri svoje strežaje sem poslal na óni svet, in sicer prvega, ko mi je namesto vina, kakor sem mu bil ukazal, prinesel vode; družega, ker mi je nepozorno sto-pil na nogo; in tretjega, ker sem ga moral, vrnivši se domóv, namesto jedenkrat klicati po dvakrat.

Paterniano. (Záse.) Ta človek je res krvník!

Stanislav. Mislim, da mi nij treba še omenjati, koliko brc, zaušnic in udarcev sè sabljo sem tudi za šalo raznim ljudem poklonil, oh, oh, teh je bilo na tisóče, čujte dobro, na tisóče.

Ali mi morebiti ne vérujete? Vraga, mislim, da me nimate za ležníka?

Paterniano. Kaj mi je še povedati? Jaz vam vérujem vse, prav vse. (Záse.) Nekoliko je sicer pretiranega, vender mi je imeti z njim potrpljenje.

Stanislav. Mislite li, da me je móči brez vsekakšnega vzroka nazívati Grozovítnikom?

Paterniano. Kar se mene tiče, dal bi vašemu lepemu príimku „Grozovítnik“ še pridévek „Vélikí“.

Stanislav. Vam čitam na lici, da ste laskáč.

Paterniano. (Záse.) Tudi ta ima opraviti z mojim licem! (Glasnó.) Motite se, gospod, jaz nisem —

Stanislav. Jaz se ne varam nigdar.

Paterniano. Zdaj ste se morebiti vender le —

Stanislav. Ne, nikakor! Bombe in grante!

Paterniano. (Záse.) Oh, da je tú blizu dobiti kakšnega policaja! —

Stanislav. Pripovedovaje vam način, kakó sem zaslužil in vzprijel svoj slavni príimek, nameraval sem vas nekoliko poučiti o svojem značaji,

katerega vam zdaj ne bode težkó naslikati si dosta verno.

Paterniano. Ali —

Stanislav. Tiho, še nisem okončal.

Paterniano. (Záse.) Jaz bi takoj okončal, ako —

Stanislav. (Iz vleče dva samokresa.) Vidite li teh samokresov? Znaajte, to je angleško delo.

Paterniano. Popolnem sem prepričan o resnici vaših besedij, samó prosim vas — s takšnimi stvarmi se nič kaj rad ne zabavam, in ne bilo bi mi po volji —

Stanislav. Če imam samokresa jaz v rôci, se vam ničesar nij bati. (Šaleč se nastavlja ceví proti Paternianu.)

Paterniano. Gospod! — Bodite pametni! — (Záse.) Joj meni siromaku!

Stanislav. S tem orožjem zadenem na trideset korakov tudi muho.

Paterniano. Oj!

Stanislav. Mi li ne verjamete? Dobro! Staviva, da vam z glave odstrelím klobuk, ne pokvarivši vam niti lasú. Hajdiva!

Paterniano. (Beží.) Rad verjamem, rad, samó stójte! (Záse.) Oj, da mi je móči dobiti kakšnega policaja!

Stanislav. Kakor vam drago. (Zopet spravi samokresa.) Takó, zdaj znate, kakó se imate vêsti.

Paterniano. Zakaj?

Stanislav. Dejal sem vam uže, da se mi zdite sumnjivi.

Paterniano. Zaradi česa?

Stanislav. Povedal sem vam dovolj; tudi me zdaj poznate.

Paterniano. (Záse.) Resnično, morilca prvega reda.

Stanislav. Mislim, da se še spominate, kaj nosim v žepi; ako mi ne verjamete na oči in na mojo dobro meréčo desnico, možno vam je takoj prepričati se, in če hočete, poskusiva z vašim klobukom, kakor sem vam uže prej ponujal.

Paterniano. Ne, kar se mène tiče, sem popolnem uvérjen.

Stanislav. Vse, kar se more zatorej po sedaj pripetiti, naj vas nikakor ne iznenadeje, kajti poučil sem vas uže dosta o tem.

Paterniano. Dobro — a čujte — jaz nisem čisto nič radoveden, vender, žêlel bi znati, na kaj mi je toli posebno paziti, in —

Stanislav. Strela náte! Tretjič in zadnjič vam ponavljam, da vas imam na sumnji —

Paterniano. Res, ali —

Stanislav. Tiho; vi se hočete delati silno nedolžnega, toda vaše lice vas razodeva, da ste izredno premeten človek.

Paterniano. (Záse.) Ubogo moje lice!

Stanislav. Zdravstujte! (Hoče iti.)

Paterniano. Najponižnejši sluga. (Záse.) Ako mi bode môči zapreti vrata — (gré za Stanislavom).

Stanislav. Kam greste?

Paterniano. Hočem vas nekoliko izpremiti —

Stanislav. Izpremiti? — Morebiti celó mislite in se bojite, da bi vam česa ne odnesel?

Paterniano. Oh, Kaj pravite? — Dolžnost — moja —

Stanislav. Ne trebam nikakšnih poklonov; ostanite na svojem mestu.

Paterniano. (Slovesno.) Bašti jaz —

Stanislav. (Pokaže z rokó na žep.) Tukaj!

Paterniano. Kakor vam drago. (Záse.) To je res lep način hvaležnosti!

Stanislav. Takó jé prav, z Bogom! (Otide.)

Paterniano. (Ne vmaknivši se s svojega mesta.) Kar sem živ, v vseh šestinpetdesetih letih se mi še nij pripetilo nič takšnega, in zdaj vse le zató, ker sem bil zabil zakleniti vrâta. — O

čem ta človek sumnja? — Ako nij kaj v redi z njega hčerjó, čemú imam takoj biti na sumnji jaz? — Zdaj, hvalo Bogú, zaprem vender jeden krat vrata, in potem se lahko smejem vsemu sumničenju in vsem samokresom. Mislim, da je uže odšel — zunaj bi ga nič kaj rad ne srečal — Oh! ako bi tú bil kakšen policaj, jaz bi mu razkril mnoge skrivnostij. Zdaj grem zapirat! (Gré; Pavel vstopi.)

Četrty prizor.

Pavel (s plaščem ogrnen) in prejšnji.

Paterniano. Milost! — Oh! To nij on! Koga iščete tukaj, ví?

Pavel. Prinesel sem napovedano stvárco.

Paterniano. Kakšno stvárco?

Pavel. Malega Leončka.

Paterniano. Kje je?

Pavel. Tukaj imam zavitega.

Paterniano. Pojdite, pojdite takoj, ali, tristo medvedov, zdrobím vam glavo — stráni, hitro vèn!

Pavel. Gospod —

Paterniano. Ne čujem ničesar — (zamaši si ušesa z rokama) — jaz nečem o ničemer nič slišati, kar pojdite! —

Pavel. A Virginija —

Paterniano. Vrag vas vzemi vse, vas, Virginijo, Leončka, medvedčka, volčiča, tigra in kolikor vas je vseh vkupe — ali ste še tú? Vèn, če ne bode pobòj! (Vzdigne stol.)

Pavel. (Potegne nož iz žepa.) Gospod, ne skušajte ničesar, sicer se bode tukaj prelilo mnogo krvi.

Paterniano. Nož! Najprej samokresa, zdaj nož! Skôraj bi človek bil varnejši sredi gozda mej razbojnici, nego li v svojem stanovanji! (Močno zakriči.) Joj meni siromaku!

Stanislav. (Pogleda noter.) Kaj pomenja to vpitje?

Pavel. Kapitan Stanislav — oh! jaz nesrečnik!

Paterniano. Kapitan! — ako najde kakšno malenkost pri meni, misleč, da je v zvezi z njega sumnjo — oj, potem je ogenj v strehi!

Pavel. Oni odhaja v to stran — čujem njega korake — kam naj se skrijem? — Ahá, za to zagrinjalo hčem stópiti. Gospod, ako me ovadite — vas umorím. (Se skrije.)

Paterniano. „Pariške skrivnosti“ so očite kakor beli dan v primeri z današnjimi mojimi prigodki.

Peti prizor.

Stanislav in prejšnji.

Stanislav. Kaj je pomenjalo to vpitje? Kaj se vam je pripétilo?

Paterniano. Nič.

Stanislav. Vaše lice se mi dozdeva izpremenjeno.

Paterniano. (Sileč se na smeh.) Vi se motite.

Stanislav. Na mojo vero, jaz se ne motim nigdar.

Paterniano. Dobro, dobro — prav miren in zadovoljen sem in še smejem se lehkó, ha, ha, ha!

Stanislav. A čemú ste kričali takó stransko?

Paterniano. Nisem kričal.

Stanislav. Kakó ne? Ko sem šel k vratarju po tó-le pismo in sem imel iti mimó vašega stanovanja, čul sem vas klicati: Joj meni siromaku!

Paterniano. Dovolite, jaz nisem kričal, nego sem pel.

Stanislav. Peli ste?

Paterniano. Res, pel sem pesen iz „Bés-nega Orlanda,“ baš tam, ko ga proganjajo bláznici. (Záse.) Dobro sem si domislil: to pesen sem namreč čul pevati po ulicah.

Stanislav. Vi imate vrlo hrípav in neprijeten glas.

Paterniano. Dozdaj še nisem znal tega —

Stanislav. Zatorej vam povem jaz, ki se tudi kaj umejem na to. Zlodej, zdaj molčíte, da grem in prečitam to pismo.

Paterniano. (Záse.) Nôsil te vrag!

Stanislav. Opozorujem vas zdaj za vselej, da se nimate v bodoče toli ponašati sè svojim polepljênim grlom. Gorjé, če vam zopet udari v glavo kakšna predrzna misel, da bi peli in me motili, potem —

Paterniano. Nigdar več ne pôjem, nigdar in nikoli!

Stanislav. To bi vam vsekako svétoval. Zdravi! (Otide.)

Paterniano. Dobro se je izteklo — šel je! Zdaj mi je samó prepodíti še ta strah — a ta ima nož! — Kdo zná, morebiti ga odpravim z lépo: saj moški niso toli svojeglavi, kakor ženske

— naj poskusim! Oh, da je tú kakšen policaj, zaropotala bi midva vse drugače! (Gré za zagrijalo in Pavel mu stopi naproti.)

Šesti prizor.

Pavel in prejšnji.

Pavel. Gospod, ne napravljajte hrupa, ker je jedva zaspal.

Paterniano. Kdo?

Pavel. Kakšno vprašanje? Leonček!

Paterniano. Ste li ga položili v mojo posteljo?

Pavel. Se vé, čemú se toli zanimate?

Paterniano. (Záse.) Bašti danes sem dèl nánjo oprane rúhe. (Glasnó.) Prav pravite. Po teh današnjih dogodkih se mi res nij nobednemu pripetljeju čuditi, bodi si tak ali še slabši. Gospod Pavel, kaj ne, vi se zóvete Pavel, nij li istina?

Pavel. Res, ugeníli ste, jaz sem Pavel.

Paterniano. Predragi gospod Pavlič, vi se mi vidite zeló odlično osobo in popolnem sem uvérjen, da bi vi, ako znate, ka ste komu na-dležni bili izvestno takó uljudni, takó, —

P a v e l. Tiho! (Sluša.)

P a t e r n i a n o. Kaj je?

P a v e l. Zdelo se mi je, kakor bi se bil Leonček vzbudil.

P a t e r n i a n o. (Gré pogledat in zopet vrnivši se.) Ne, ne, spanka, spanka! — Kakor sem dejal —

P a v e l. Gospod, zdaj idem nekoliko na ulico, da izvestim Virginijo, ka je naji sinek uže tukaj, da se bode zatorej mogla ravnati po tem.

P a t e r n i a n o. Kakor navlašč! Vender, gospod, htel sem mirnim načinom opozoriti, da jaz —

P a v e l. Ne izgublajva drazega časa z nepotrebnim pomenkovanjem.

P a t e r n i a n o. To govorjenje nij nepotrebno, nikakor ne. — (Govori vedno glasnejše).

P a v e l. Le bolj tiho. Veste li, kaj imate stvoriti zdaj? Malo živeža oskrbite Leončku, da mu daste kaj jesti, kadar se vzbudí.

P a t e r n i a n o. Živeža! — Jaz naj bi ga pital!?

P a v e l. Izvestivši Virginijo, pojdem takoj k dójki, da pride semkaj in prevzame vso skrb o deteti, kajti zdaj še ne morem na tanko odréditi. kdaj se bode Leonček zopet lahko prenesel v nje stanovanje; če bi na primer imel ostati

tukaj celò črez noč, potem je vsekako potrebno, da pride dójka, ker brez nje bi otroče ne prebilo takó dolgo. Zatorej vam priporočam, da mu pripravite kakšne hrane, in ako se vzbudí, vzemite ga v naročje, da ne bode jokal. Nu, kaj vam bodem pravil, saj vam bêrem na lici, da ste za kaj takšnega vrlo sposoben mož, in prepričan sem, da se ne motim. Dakle, zdaj grem po dójko. (Otide.)

Paterniano (hteč Pavlu zastaviti pot, a ta ga je prehitel. Nekoliko postojí, potem mrzlo deje:) Več vere zaslužijo pravljice iz „Tisoč in jedne noči“, nego li moj današnji pripétljej. Zdaj se mi je odločiti za trdno. — Stvar je silno težavna, in s temi ljudmí spréti se tudi ne bi dobro bilo. — Najpametnejše je, da vse naznanim gospódski.

Sedmi prizor.

Virginija in prejšnji.

Virginija (prihitevša.) Kje je moj dragi, ke je moj ljubeznívi Leonček?

Paterniano. (Záse.) Zdaj je zopet ta tukaj!

Virginija. Povéдите mi, kje je, kje je?

Paterniano. Dobra misel! — Poskusimo! (Prime Virginijo za róko.) Vaš Leonček je v mojej oblasti.

Virginija. Uže vem, da je tú. Brzo odvéдите me k njemu, da ga obsujem s poljubi!

Paterniano. Le stojte; počasi. Govoríva pametno in mirno. Vi ste me na mojo nevoljo hteli pehniti v neko zmešnjavo, katera me pogrezne najmanj deset let prej v grob, in napósled, kakor vidim, spletke nehté ponehati, zatoorej je meni čas prišel, da vsemu stvorim konec.

Virginija. Ne umejem vas.

Paterniano. Naj vam dakle povem naravnost: Vaš Leonček je, kakor sem dejal, res v mojej oblasti, in móči mi je, ako hočem, usmrtiti ga.

Virginija. Kaj?

Paterniano. Tudi ga lahko odêrem na méh.

Virginija. Kaj pravite?

Paterniano. Še več, ako mi drago, lehkó ga tudi sesékam na drobne kósce.

Virginija. Gospod, strašné je slišati, kar govoríte.

Paterniano. Strašné? — Dobro! (Záse.) Groza jo je obšla, moj načrt se zvrši, kakor se

kaže. (Glasnó.) Dakle môči mi je usmrtiti, odreti, ter razsekati.

Virginija. Vi ste blazni — kar po kakšnega policaja pojdem, in —

Paterniano (globoko vzdihnivši). Bog vas usliši! Oj, da je tú kakšen policaj, govorili bi drugače. Toda, ker ga nij, lahko še utegnem, da zvršim tisto, kar sem dejal; in sicer prej, nego li mogó priti sèm vojaci — vender, tega ne stvorim —

Virginija. Oj, bila sem si kar v svesti, da kaj takšnega učiniti ne morete, in da ste se samó šalili z menoj, kajti vaše milo in ljubko lice —

Paterniano. Pušтите užé vsaj v miri moje lice! Nič žalega nehčem stvoriti vašemu Leončku, ako mi obljubite — da se mi takoj spravite izpred óčij, vi in z vami vaš páglovec.

Virginija. To nij mogoče.

Paterniano. Ne? Dakle, ga umorim.

Virginija. A kam hčete naj ga nesem?

Paterniano. Odêrem!

Virginija. Za zdaj treba, da ostane tukaj skrit.

Paterniano. Razsékam ga na dróbné kósce!

Virginija (besna). Ne tekníte se ga mi!

Sicer planem na vas, kakor divja zvér, in s tema rokama, kateri mi bodeti služili namesto krempljev, vam iztaknem oči! (Stopi prédenj.)

Paterniano (prestrašen). Le mirna, mladenka — jaz se udam.

Virginija. Kaj ne, vi ste se le šalili, vi ne stvoríte ničesar žalega onej mali stvarci, nij li res?

Paterniano. Res, res, šalil sem se, šalil. (Záse.) Človeku je vse na dóbro obrniti, kajti ženske oblasti se nam je bolj bati, nego li vsacega samokresa ali noža.

Virginija. Kje je moj dragi Leonček?

Paterniano. Ta je —

Stanislav (znotraj). Povsodi ga iščemo.

Virginija. Mili Bog! To je bil glas mojega očeta!

Paterniano, Oh, nebó in zemlja !!!

Virginija. Kam naj se skrijem?

Paterniano. Uže se mi zdí, da sem na ónem sveti.

Virginija. Oh, v óno-le sôbico pohitím. Bog mi pomózi! (Otide na desno.)

Paterniano. Nebó, smiluj se Paterniana Panciutellija!

Osmi prizor.

Stanislav (vstopi z razpečatenim pismom v rōci) in
prejšnji.

Stanislav. Gospod, pred soboj vidite človeka, kateremu je v kratkem poginiti —

Paterniano. (Záse.) Dal Bog, da bi se tudi zgodilo!

Stanislav. Poginiti od jeze in besnosti. Naznanilo se mi je namreč, da se je moja hči zaljubila v neko človeče, in da vi pospešujete to nje brezumno strast.

Paterniano. Nikari ne verjemite!

Stanislav. Čemú se tresete?

Paterniano. Nisem posebno zdrav, trese me mrzlica.

Stanislav. Mrzlica? — To so dakle bile moje sumnje, o katerih sem vam govoril. A zdaj mi to pismo, ki sem je vzprijel pri vrtnarji, natančno poroča, da je ljubezen ta popolno istinita in da bode baš ta mnogo ovérala moje hčere poroko s Trtulijanom, katera bi sklenena bila po mojej volji. Prečitavši list, šel sem brž v nje sôbo, da bi od nje same zvedel vse boljše, kakó in kaj — toda nisem je našel, odšla je bila iz dóma. Zatorej sem odtrgal ključánico pri nje

kovčegi in našel sem notri vsa ta pisma, pod katerimi je vedno čitati podpis „Tvoj P.“ — „do smrti Tvoj P.“ — „navzlic tvojemu očetu ostajem vender vselej tvoj zvesti P.“ (Prebira razna pisma.) Umejete li?

Paterniano. Umejem.

Stanislav (krepko udari ob mizo). Tisoč raket! Kdo zná, kdo je ta „P.“? Ga li poznate vi?

Paterniano. Kakó bi ga poznal jaz?

Stanislav. Vi se mi tresete na takó čuden način, da —

Paterniano. Povédal sem vam uže, da imam mrzlico.

Stanislav. Tudi vaša mrzlica se mi zdí sumnjíva. Čujte, pozabiti hčem pri vas za hip, da sem Stanislav Bombetti, toda jedino pod uvétom, da mi vse odkrijete, kar vam je znana o tej stvari.

Paterniano. (Záse.) Povem mu óno tožno zgodbo o Pavli in Virg niji!

Stanislav. Kar se tiče moje hčere, hčem jo usmrtili v vašej navzočnosti.

Paterniano. (Záse.) Zdaj pak ne govorim ničesar.

Stanislav. Nu, ako se kaj zanimate zánjo, ako — kdo vé —

Paterniano. (Záse.) Srčnost, vse mu hčem razkriti!

Stanislav (ljuto udari sè stolom ob tla). Vrag mi vojske, kar se nje tiče, vam ne obéčam ničesar! (Iz sôbice se čuje ropot, kakor da so zdričali na tla okrožniki in se razbili.) Kaj pomenja ta ropôt?

Paterniano. (Záse.) Joj meni, siromaku! Zdaj mi je celò okrožnike pobíla!

Stanislav. Ali nimate nekôga skritega v onej sôbici?

Paterniano. Kar nič ne vém.

Stanislav. Čemú se zopet tresete, to je sumno —

Paterniano. (Hladnokrvno.) To je mrzlica.

Stanislav. In ropôt —

Paterniano. (Kakor zgoraj.) Je napravil maček.

Stanislav. Bodem videl. (Stopi v sôbico.)

Paterniano. Zgódilo se je! Paterniano — pripravi se, da učiniš veliko delo. — Nogí sta mi odpovedali, niti na pomoč klicati mi nij bilo možno. — Oj, kar umreti mi bode, in samó zató, ker sem vrât zabil zapreti in ker nij blizu nobednega policaja — Kakó je vse tiho v onej sôbici! — Je li jo morebiti uže usmrtil? — Oh, da bi mogel ubegniti! (Hče oditi.)

Deveti prizor.

Pavel in prejšnji.

Pavel. Dójka pride takoj sèm. Ali je Virginija uže bila tukaj?

Paterniano. Dójka! Virginija! Pavel! Leonček! Kapitan! Okrožnici! — ne, zavest me zapušča, kar vès mrtev sem uže in otrpel. (Pade na stol).

Pavel. Kaj to pomenja? Ljudje prihajejo iz óne sòbe. Naj se skrijem! (Zgine za zagrinjalo.)

Deseti prizor.

Stanislav, Virginija in prejšnji.

Stanislav (mirno vodéč Virginijo za róko). Kje ste, gospod Paterniano? Imejte pogum, zvedel sem vse in sem vse tudi odpustil. (Paterniano vstane.) Hčemo biti dobri prijatelji in ljubili se bomo, kakor ljubi oča svojega sinú. (Prime Paterniana za róko).

Paterniano. Kaj je to?

Stanislav. Virginija mi je vse priznala. Tisti „P.“ (nasmihajoč se), katerega, se vé da, vi niste poznali, je nje predragi Paterniano, njega ljubi moja hči iz globočine svoje duše, njega si želí imeti za ženiha.

Paterniano. Kaj — jaz — nje ženih?

Stanislav. Umirite se. Privôlil sem, ker se je poroka uže itak izvršila, in zatorej grem zdaj po beležnika. (Hče oditi.)

Paterniano. Stojte, slušajte me.

Stanislav. Ne, kajti nehčem se obotavljati in takó kratiti vam vašo, ter svoje hčere srečo!

Paterniano. Vender, vedite —

Stanislav. Preneusmiljen bi bil, ako bi se mudil še dlje. (Otide.)

Paterniano. Lukrecija, kaj ste učinili?

Virginija. Imé mi je Virginija.

Paterniano. Lukrecija, Virginija, Petronila, ali kakó vraga se še zóvete, vi hočete na vsak način, da obupam!

Virginija. Oča je htel znatí ime mojemu ljubcu, in jaz, boječa se, da bi me ne usmrtil, rêkla sem mu, da ste vi moj ljubec.

Paterniano. In če bi usmrtil mène?

Virginija. Uvérili ste se, da vas nij, nego da je še celó privôlil v najino poroko.

Paterniano. Je li môči kaj hujšega čuti?

Jednajsti prizor.

Pavel in prejšnji.

Pavel. Gospod, nádejem se od vas, da ne bodete silili moje Virginije, ka bi se še v drugič poročala z vami, ker je bila uže prej meni obljubila svojo zakonsko zvestôbo pred Bogom in svetom.

Paterniano. Strela ubíj vas in njo!

Virginija. Kakó naj bi si pomagala zdaj?

Pavel. Samó jedno moremo stvoriti.

Paterniano. In to je?

Pavel. Bežati v tujino.

Virginija. Bežíva!

Paterniano. Bežíta!

Pavel. A tú je zopet velika zapréka.

Virginija. Skušajmo jo odpraviti.

Paterniano. Kakšna bi bila ta zapréka?

Pavel. Jaz nimam niti vinarja, a kaj more človek stvoriti brez novcev?

Virginija. Oh, nesreče!

Paterniano. Koliko bi li trebala?

Pavel. Najmanj, hm — deset tisoč frankov.

Virginija. In kje naj bi jih dobila?

Paterniano. (Záse.) Zdaj mi nij pomoči, žrtvovati jih moram, samó da imam ljubi mir. (Glasnó.) Dobro, dam vama jih jaz.

Pavel. Vi? Oj, plemeniti, blagodušni mož? Virginija. Pravi prijatelj.

Paterniano. (Záse.) Dal Bog, da se uže iznebím teh nadležnikov!

Pavel. Ne zamujajmo časa z odlašanjem.

Virginija. Oča bode skôraj zopet prispel semkaj.

Paterniano. Zdaj nimam pri sêbi tolike vsote. Ono malo novcev, kar jih imam, hrani bankír Strlini.

Pavel. Nu, pa naredite pismo, kar mislite.

Virginija. Dobóдите písívo.

Paterniano. V mojej hiši ne najdete ničesar, kajti jaz ne pišem nigdar.

Virginija. Kaj nam je dakle začeti?

Pavel. Náte papir in svinčnik! (Vzame oboje iz svoje pismenice.)

Paterniano. Pišite, jaz vam potrdim. (Narekuje.) „Deset tisoč frankov od vsote katero imam pri bankírji g. Strliniju, naj se izplača sélu, ki prinaša ta listič, na račun mene podpisanega.“

Virginija. Kolika ljubáv in dobrost!

Pavel. Gotovo je.

Paterniano (podpisovaje). Paterniano Panciutelli. (Vzdihne.) Evo vam potrdila!

Pavel. Nimam besedij, da vam izrazim svojo brezmejno hvaležnost.

Virginija. Dovolite, da vas vsaj nekoliko poplatim za vašo velikodušnost s tem, da vas objamem.

Paterniano. Oprostim vas tega. Zdaj pak pojdita hitro z Bogom! (Záse.) Jutri pojdem vsakim načinom na policijski urad tirjat, da se ima tudi v tej ulici postaviti kakšen váruh javnega redú!

Zadnji prizor.

Stanislav in prejšnji.

Stanislav. Ves sem znojen.

Paterniano. (Záse.) Mili Bože! Uže je zopet tú!

Stanislav. Na srečo sem se mej potom sešél z beležnikom —

Virginija (nasmihajoč se). Nepotrebno je vse, oče moj, deset tisoč frankov uže imamo.

Pavel. Gledite jih napisanih.

Stanislav. Zatorej mi družega ne ostaje, nego li, da se o tem dari presrčno zahvaljujem svojemu bratrancu Paternianu, ob enem proseč ga, naj blagovoli odpustiti, ker smo ga malo nadlegovali.

Paterniano. Kakó? — Kaj govoríte?

Stanislav. Dejal sem, da sem vam pisal pismo, naznanjajoč v njem, ka se misli moja hči omožiti s tem odličnem mladéničem. Ob istej priliki sem vas moledoval, da mi posodite deset tisoč frankov, katerih bi potreboval za doto svoje Virginiji. To ljubáv bi mi bili vi kaj lahko stvorili, osobito, ker se vam nij bilo bati, da posojeno vsoto pri meni izgubodete. Toda, vi rajše pisma mojega niste hteli vzprijeti, nego ste mi neodpečateno poslali nazaj. Ker se niti toli niste ponižali, da bi bili moj list pročitati, smo mi trijé, kakor nas tú vidite, zaverili se, da proti vašej volji vse jedno dobodemo od vas deset tisoč frankov. Moja hči se je bila res uže poročila pred tremi dnevi, tudi deset tisoč frankov imamo, in obljubujem vam, da jih v šestih mesecih zopet vzprejmete nazaj, dasi ste uže često obéčali in obéčali Virginiji kupiti, ter jej pokloníti naúhnice z briljanti —

Paterniano. Dakle, vi ste? —

Stanislav. Sin vašega očeta sestré, jedini sorodnik, katerega še imate.

Paterniano. (Virginiji). Kaj je s pripovedjo o teti?

Virginija. Izmišljétina je.

Paterniano. In tista stvarca tamkaj? (Pokaže za zagrinjalo.)

Pavel. Dete je od záplat!

Paterniano. In vaša vojaška divjost?

Stanislav (smihajoč se). Izginola je!

Paterniano. Zdaj izpoznavam, da imam za takšne zvijače zeló pretekáne sorodnike. Lehkó bi sicer iskal svojih pravic pri sodniji, in vam takó uničil vse prekanjene načrte, ki ste jih res srečno izvršili, toda pôsla bi imel preobilo z odvetniki, sodníki, in vrag vedi s kom vsem, kar mi pak nikakor ne prija; zatoorej tisoč frankov darujem Virginiji, in takó si zapómnim najboljše, da nigdar več ne zabim zapreti vrât!

(Konec.)